

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/55/46/95

SPOŁECZEŃSTWO WOBEC REFERENDUM KONSTYTUCYJNEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 1995

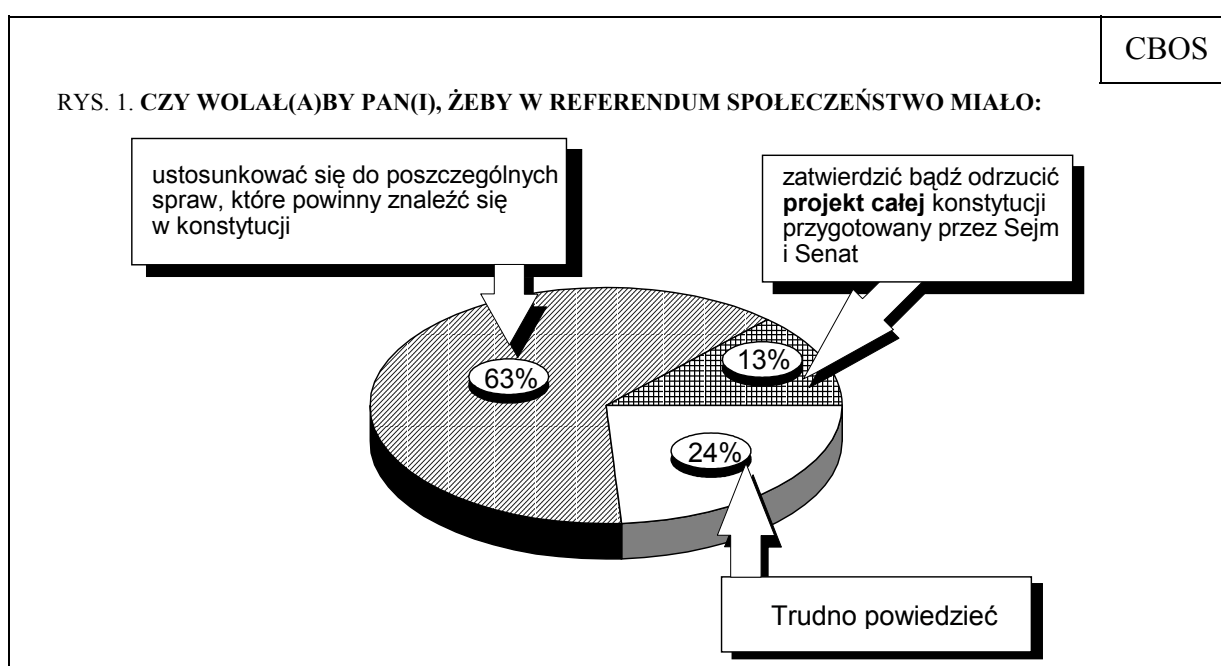
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Przeprowadzone w listopadzie '93 badanie wykazało, iż Polacy przywiązują wyjątkowo dużą wagę do konstytucji. Postrzegana jest ona jako akt prawny o szczególnym znaczeniu i randze, co znalazło wyraz między innymi w tym, iż ogromna większość (78%) ankietowanych opowiedziała się za zatwierdzeniem nowej konstytucji w ogólnonarodowym referendum. Część z tych odpowiedzi może mieć jednak charakter wyłącznie deklaracyjny. Do takich przypuszczeń skłania fakt, iż aż 33% respondentów optuje za rozpisywaniem referendum w kwestii powoływania i odwoływania rządu, a 21% - w sprawie budżetu państwa. Powstaje zatem pytanie, w jakim stopniu silnie wyrażona opcja za przeprowadzeniem referendum konstytucyjnego jest efektem przypisywania mu, a także konstytucji dużego znaczenia, a jak dalece jest wynikiem realnej chęci wpływania obywateli na kształt ustawy zasadniczej. Problematyce tej, preferencjom społecznym co do zasad ogólnonarodowego głosowania nad nową konstytucją oraz deklaracjom uczestnictwa w nim poświęciliśmy ostatni sondaż CBOS¹.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (57), zrealizowano w dniach 3 - 6 lutego '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1223).

Jakie referendum?

Dotychczas pojawiały się różne koncepcje referendum konstytucyjnego. Najprostsza przewiduje przyjęcie bądź odrzucenie w ogólnonarodowym głosowaniu gotowego projektu konstytucji powstałego w Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego i uchwalonego przez to Zgromadzenie. Dużo większą popularnością cieszyłby się jednak pomysł referendum częściowego, w którym społeczeństwo miałoby możliwość wypowiedzenia swoich opinii już w fazie projektowania najważniejszych zapisów ustawy zasadniczej, czyli ustosunkowania się do poszczególnych spraw, o których kształcie stanowić będzie konstytucja.

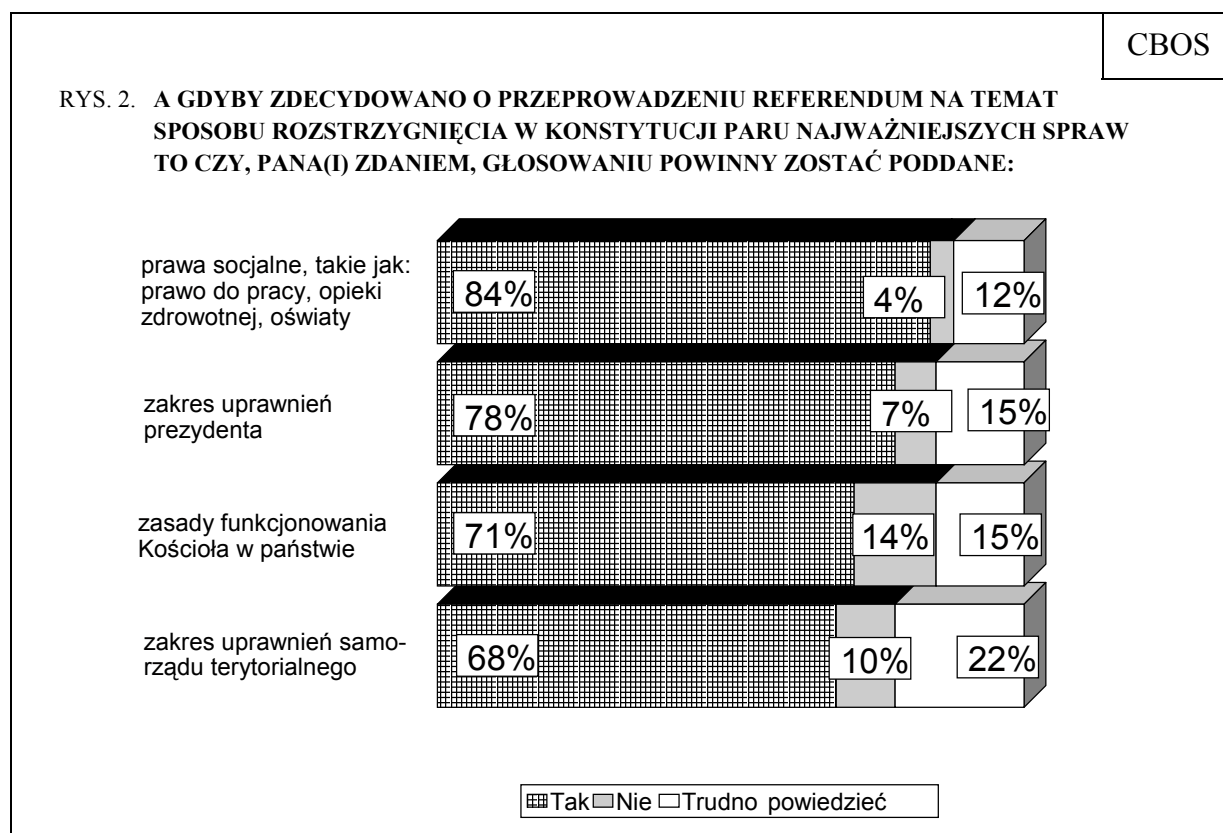

W gruncie rzeczy więc większość badanych optuje za tym, by społeczeństwo miało możliwość jak największego wpływu na konkretne rozwiązania konstytucyjne. Nie jest natomiast wystarczająco satysfakcjonujące stawianie obywateli przed dylematem - zatwierdzić bądź odrzucić. Tylko co ósmy respondent opowiada się za taką formułą referendum konstytucyjnego, w którym nie byłoby miejsca na indywidualną ocenę jej poszczególnych postanowień.

Pogląd, by w referendum społeczeństwo miało możliwość ustosunkowania się do poszczególnych spraw określonych w konstytucji wyrażany jest tym częściej, im wyższe wykształcenie ankietowanych. Do zwolenników referendum częściowego częściej zaliczają

się mieszkańcy dużych miast, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz prywatni przedsiębiorcy. Preferencje badanych słabo natomiast różnicują poglądy polityczne.

Zakres spraw, które miałyby zostać poddane referendum częściowemu, powinien być - w przeświadczeniu ankietowanych - również możliwie szeroki. Zdecydowana większość pytanych opowiada się za poddaniem referendum konstytucyjnemu nie tylko najważniejszych kwestii ustrojowych państwa, ale także - i tę opcję wskazywano najczęściej - zakresu uprawnień socjalnych obywateli.

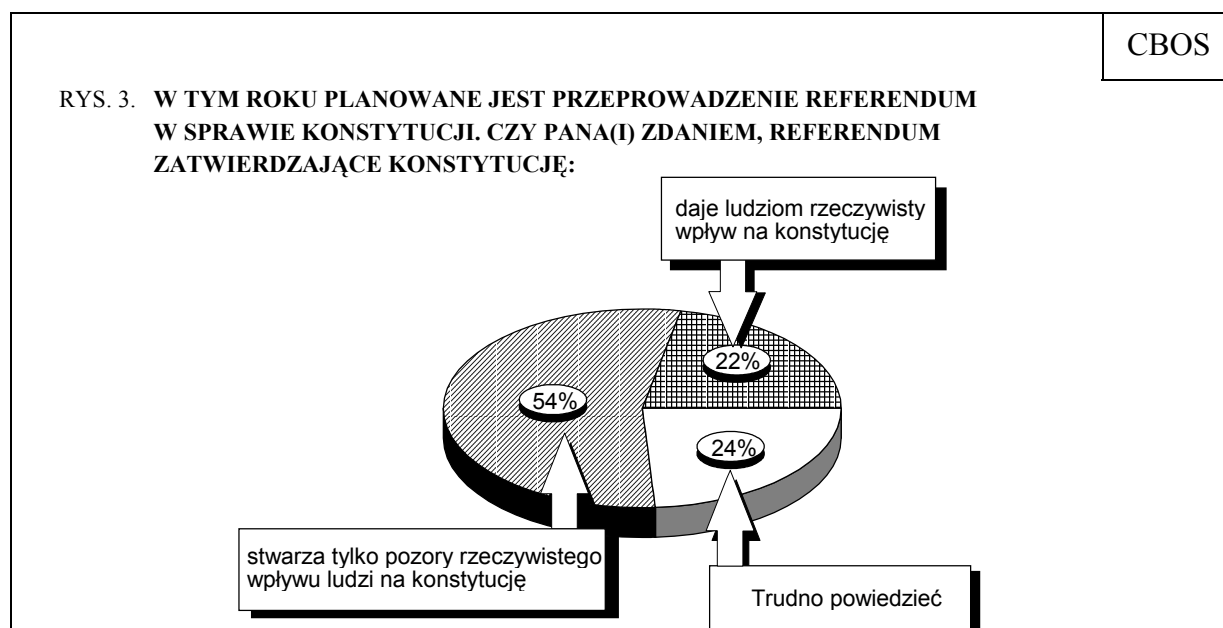
Prawa określone umownie jako "socjalne", jak prawo do pracy, oświaty czy opieki zdrowotnej, to najbardziej czułe punkty praw obywatelskich, nie tylko dlatego, że bezpośrednio dotyczą wszystkich Polaków, ale też z tego zapewne powodu, iż w ostatnich latach uległy faktycznej redefinicji. Państwo przestało już być gwarantem pracy dla każdego, dyskusyjna może być kwestia jedynie zakresu odpłatności za leki oraz usługi służby zdrowia, a nie ich darmowej dostępności, fikcją staje się powoli również bezpłatna oświata publiczna. Wszystko to sprawia, że znaczna większość obywateli chciałaby się wypowiedzieć na te

tematy w referendum konstytucyjnym, nie bacząc na to, czy właśnie konstytucja powinna zawierać tego rodzaju uregulowania.

Ponad trzy czwarte badanych uważa, że zakres władzy prezydenta, czyli faktycznie model ustrojowy państwa (prezydencki czy parlamentarno-gabinetowy), powinien zostać rozstrzygnięty w drodze referendum. Tylko niewiele mniejszy odsetek ankietowanych sądzi, że w ten sposób należałoby określić zasady regulujące stosunki między państwem a Kościołem. Stosunkowo najrzadziej badani chcieliby wyrazić swoje opinie o uprawnieniach samorządu terytorialnego, co piąty respondent nie wie, czy ta sprawa powinna być przedmiotem głosowania w referendum czy też nie.

Czy referendum konstytucyjne jest potrzebne?

Większość Polaków mimo ogromnego poparcia dla referendum - jako mechanizmu legitymizującego nową konstytucję - pozostaje sceptyczna co do możliwości własnego wpływu na jej kształt. Zaledwie jedna piąta ankietowanych sądzi, iż dzięki referendum zatwierdzającemu konstytucję obywatele będą mieli rzeczywisty wpływ na ustawę zasadniczą, natomiast w przeświadczeniu ponad połowy badanych stwarza ono jedynie takie pozory.

Sensowność referendum zatwierdzającego konstytucję - jako mechanizmu umożliwiającego społeczeństwu wpływ na ustawę zasadniczą - częściej kwestionują zwolennicy referendum częściowego niż osoby optujące za rozstrzygnięciem całościowym. Można przypuszczać, iż przekonanie o niewielkich możliwościach odegrania przez społeczeństwo decydującej roli w tym względzie, częściowo spowodowane jest także tym, iż obywatele nie mogliby bezpośrednio wpływać na kształt konstytucji, przeprowadzać konsultacji w sprawie poszczególnych jej zapisów, a jedynie przyjąć bądź odrzucić gotową jej wersję. Można też sądzić, iż przyjęcie modelu referendum częściowego sprzyjałoby prawdopodobnie upowszechnieniu się przeświadczenia, iż przede wszystkim społeczeństwo miałyby w sprawie konstytucji głos decydujący.

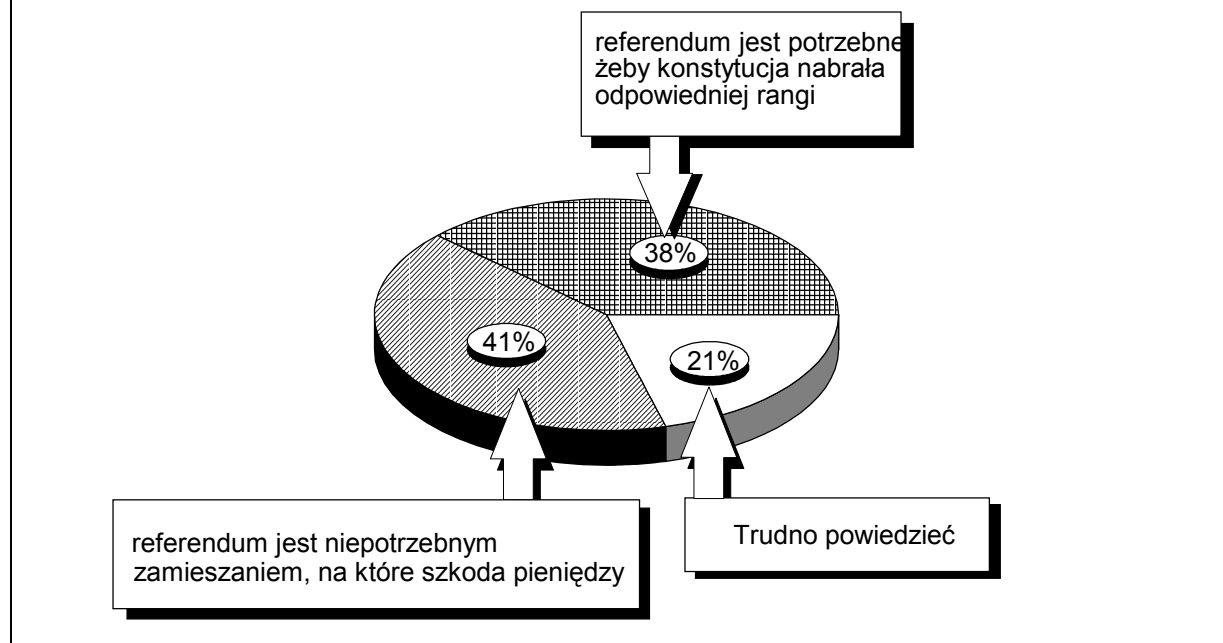
Tabela 1
procentach

w

Czy, Pana(i) zdaniem, referendum zatwierdzające konstytucję :	Zwolennicy głosowania nad projektem całej konstytucji	Zwolennicy referendum częściowego
– daje ludziom rzeczywisty wpływ na konstytucję	40	25
– stwarza pozory takiego wpływu	43	61
Trudno powiedzieć	17	14
Ogółem	13	63

Podzielone są też opinie o znaczeniu referendum jako procedury legitymizującej i podnoszącej rangę ustawy zasadniczej.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM:

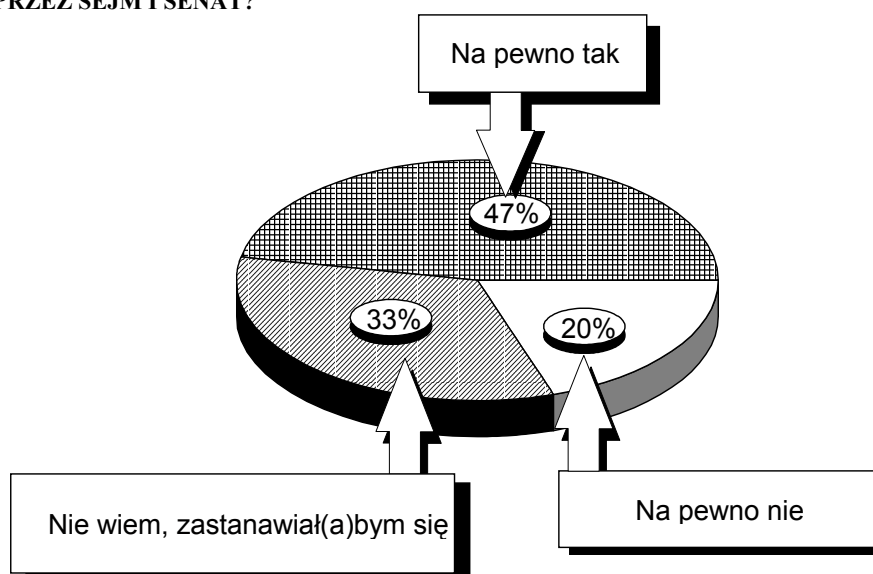

Zbliżone odsetki badanych są zdania, iż dopiero zatwierdzenie konstytucji w wyniku ogólnonarodowego głosowania nada jej odpowiednią rangę oraz że referendum to zbędny i kosztowny luksus, na który szkoda pieniędzy.

Udział w referendum i przewidywane poparcie dla parlamentarnego projektu konstytucji

Udział w referendum konstytucyjnym, gdyby polegało ono na zatwierdzeniu bądź odrzuceniu projektu przedstawionego przez Sejm i Senat, deklaruje niespełna połowa ankietowanych. Jedna trzecia nie jest zdecydowana i musiałaby to jeszcze rozważyć. Spory odsetek respondentów (jedna piąta) w ogóle nie zamierza głosować nad zgłoszonym przez Sejm projektem.

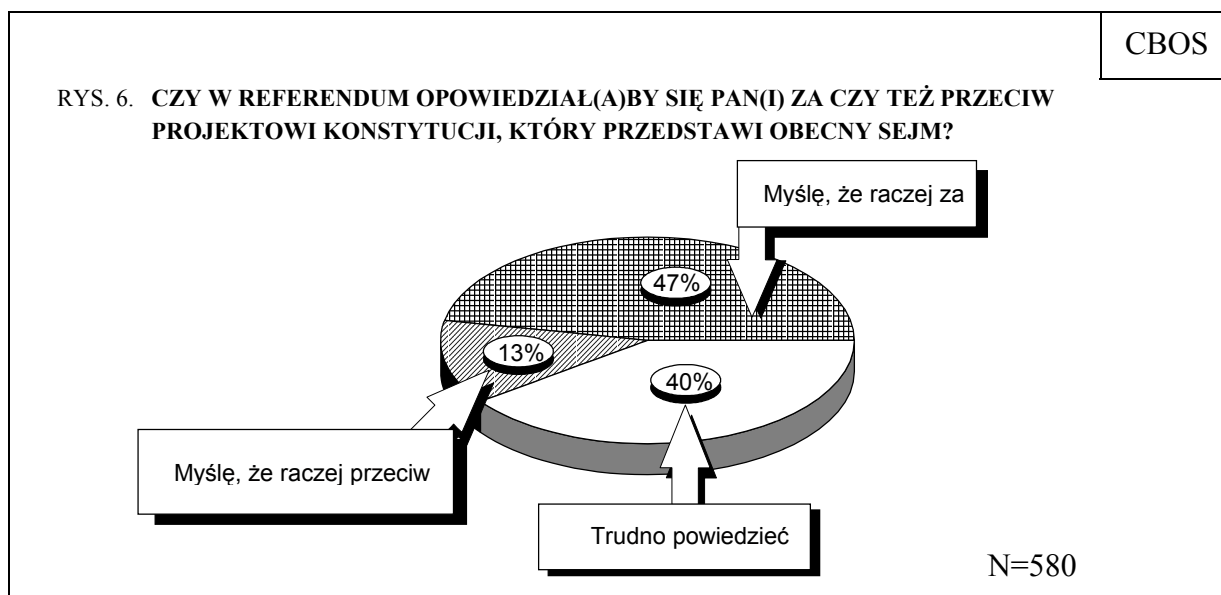
RYS. 5. CZY WZIĄŁ(ĘŁA)BY PAN(I) UDZIAŁ W REFERENDUM, GDYBY POLEGAŁO ONO NA ZATWIERDZENIU BĄDŹ ODRZUCENIU PROJEKTU PRZEDSTAWIONEGO PRZEZ SEJM I SENAT?

I w tym przypadku pewną, choć bynajmniej nie decydującą, rolę w deklaracjach odgrywa formuła referendum. Zwolennicy referendum częściowego trochę rzadziej niż osoby optujące za rozstrzygnięciem całościowym deklarują swój udział w głosowaniu nad projektem zgłoszonym przez Sejm. Deklaracjom uczestnictwa sprzyja przekonanie, iż referendum jest potrzebne, aby konstytucja zyskała odpowiednią rangę. Prawie trzy czwarte (73%) uważających, że referendum jest potrzebne, zamierza wziąć w nim udział. Wśród osób, które twierdzą, iż jest ono niepotrzebnym zamieszaniem - zamiar taki deklaruje 37%. Wydaje się, że deklaracje głosowania zależą od generalnego nastawienia ankietowanych wobec innych instytucji demokracji bezpośredniej. Gotowość uczestniczenia w referendum konstytucyjnym w zdecydowanej większości (78%) wyrażają osoby, które głosowały w ostatnich wyborach parlamentarnych.

Deklaracje respondentów silnie różnicuje także poziom wykształcenia - im jest ono wyższe, tym częściej ankietowani zgłaszają gotowość wzięcia udziału w referendum i wyraźnie rzadziej przejawiają sceptycyzm co do jego sensowności. Stosunkowo mniejsze znaczenie dla deklarowanego uczestnictwa w głosowaniu nad konstytucją mają poglądy polityczne badanych. Nieco częściej taki zamiar zgłaszają osoby o orientacji lewicowej niż prawicowej czy centrowej.

Skład Sejmu i Senatu wywołuje często opinie, że konstytucja uchwalona przez ten parlament miałaby charakter lewicowy. Stąd sugestie oraz starania pozaparlamentarnych i obecnych w parlamencie ugrupowań prawicowych, a także NSZZ "Solidarność", by sprawę uchwalenia konstytucji pozostawić przyszłemu parlamentowi. Zapytaliśmy badanych, deklarujących chęć udziału w przyszłym referendum konstytucyjnym, jak głosowaliby, gdyby ich ocenie poddany został projekt konstytucji przedstawiony przez obecny parlament.

Blisko połowa badanych zamierzających uczestniczyć w przyszłym referendum deklaruje, że raczej opowiedziałaby się za tym projektem. Tylko niewiele mniej osób nie potrafiło rozstrzygnąć, czy byłoby za czy też przeciw nowej konstytucji. Jedynie co ósmy respondent zakłada, że projektu konstytucji autorstwa obecnego parlamentu raczej by nie poparł.

Te dane nie mogą być oczywiście traktowane jako prognoza przyszłego głosowania, prace nad nową konstytucją są bowiem w toku. Można jednak stwierdzić, iż większość badanych gotowych wziąć w nim udział daje obecnemu Sejmowi legitymację do uchwalenia nowej ustawy zasadniczej.

Gotowość poparcia czy też głosowania przeciw przyjęciu sejmowego projektu warunkują przede wszystkim sympatie polityczne ankietowanych. Osoby deklarujące przekonania lewicowe w zdecydowanej większości zakładają, iż w referendum opowiedzą się za jego przyjęciem. Z kolei spośród sympatyków prawicy rekrutuje się najliczniejsza grupa

badanych zamierzających głosować przeciwko konstytucji przedstawionej przez Sejm. Zamiar taki deklaruje jednak tylko co trzeci zwolennik prawicy, a mniej niż połowa nie ma jeszcze zdania w tej sprawie.

Poparcie dla sejmowego projektu zgłaszają najczęściej zwolennicy SLD (75%), rządziej PSL (59%) i Unii Pracy (50%).

Przeciwko przyjęciu zgłoszonej przez Sejm wersji konstytucji zamierzają głosować przede wszystkim zwolennicy prawicy pozaparlamentarnej i „Solidarności” (42%). Najbardziej niejednoznaczne, a zarazem wyczekujące stanowisko w tym względzie zajmuje przyszyły elektorat Unii Wolności. Odsetek zwolenników tej partii deklarujących gotowość poparcia w referendum sejmowego projektu konstytucji jest zbliżony do odsetka tych, którzy zakładają, że będą głosować przeciwko niemu. Najliczniejszą jednak grupę stanowią tu osoby, które nie przesądzają na razie o swej decyzji.

Spośród grup społeczno-zawodowych gotowość poparcia w referendum projektu zgłoszonego przez parlament najczęściej deklarują rolnicy. Prawie dwie trzecie spośród zamierzających wziąć udział w referendum przedstawicieli tej grupy deklaruje, że opowie się za jego przyjęciem. Głosowanie za jego odrzuceniem częściej niż inni zapowiadają natomiast osoby głęboko religijne, ludzie młodzi, uczniowie i studenci oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji.

Większość ankietowanych wolałaby, żeby referendum miało raczej charakter cząstkowy i dawało obywatelom jak największą możliwość wpływu na konkretne rozwiązania konstytucyjne, a nie polegało jedynie na zatwierdzeniu gotowego projektu. Pozytywny stosunek do referendum jako instrumentu demokratycznego wcale nie oznacza, że społeczeństwo gotowe jest przyjąć rolę instancji stanowiącej. Deklaracjom o stworzeniu możliwości wypowiedzenia swej opinii w referendum nie towarzyszy równie powszechna gotowość do skorzystania z takiego prawa. Nie idzie z nimi w parze również poczucie

podmiotowości. Udział w referendum deklaruje niespełna połowa ankietowanych, a więc mniej niż twierdzi, iż pójdzie do urn w przyszłych wyborach parlamentarnych. Wprawdzie trudno traktować dzisiejsze deklaracje głosowania w referendum jako prognozę jego wyników, jednak pozwalają one stwierdzić, iż prawie połowa osób gotowych wziąć w nim udział, daje obecnemu Sejmowi legitymację do uchwalenia nowej ustawy zasadniczej.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy wolał(a)by Pan(i), żeby w referendum społeczeństwo miało:
1 - zatwierdzić bądź odrzucić projekt całej konstytucji przygotowany
przez Sejm i Senat; 2 - ustosunkować się do poszczególnych spraw,
które powinny znaleźć się w konstytucji

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	63	23	1221
Płeć				
Mężczyźni	16	67	17	577
Kobiety	11	60	29	644
Wiek				
do 24 lat	13	64	22	160
25-34	10	68	22	163
35-44	16	66	18	283
45-54	15	69	17	224
55-64	12	65	23	198
65 lat i więcej	12	47	42	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	13	57	30	466
Miasto do 20 tys.	16	66	17	137
od 21 do 100 tys.	17	59	23	227
101-500 tys.	12	73	15	220
501 tys. i więcej mieszk.	7	72	21	171
Region				
Północny	19	59	22	116
Zachodni	20	58	22	144
Środkowozachodni	11	65	24	177
Środkowy	7	75	18	229
Wschodni	13	60	26	152
Południowo-wschodni	16	58	26	195
Południowo-zachodni	10	63	27	208
Wykształcenie				
Podstawowe	13	52	35	447
Zasadnicze zawodowe	17	62	22	324
Średnie	11	74	14	351
Wyższe	11	80	9	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	11	81	8	79
Prac. umysł. niż. szczebla	11	80	9	120
Pracownicy fiz. - umysł.	16	65	19	62
Robotnicy wykwalifikowani	18	63	20	98
Robotnicy niewykwalifik.	14	59	26	62
Rolnicy	14	61	25	101
Prywatni przedsiębiorcy	7	77	17	52
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	14	54	32	420
Uczniowie i studenci	10	69	21	55
Bezrobotni	15	64	21	101
Gospodynie domowe i inni	10	61	29	71
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	7	84	9	119
Sektor państwowy	16	66	17	155
Sektor prywatny	13	69	18	184
Spółdzielczość	32	52	15	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	16	58	26	322
1250 tys. - 1999 tys.	11	61	28	233
2000 tys. - 2749 tys.	12	67	21	319
2750 tys. - 3249 tys.	19	58	23	148
3250 tys. i powyżej	10	74	17	175
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	57	28	480
Średnie	11	66	23	550
Dobre	16	70	14	188
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	72	17	59
Raz w tygodniu	14	61	25	741
Kilka razy w roku	13	65	22	333
W ogóle nie uczestniczy	10	69	22	88
Poglądy polityczne				
Lewica	18	69	13	269
Centrum	15	63	22	332
Prawica	12	73	15	279
Trudno powiedzieć	9	51	39	341

Tabela 2. Na ten rok planowane jest przeprowadzenie referendum w sprawie konstytucji. Czy, Pana(i) zdaniem, referendum zatwierdzające konstytucję: 1 - daje ludziom rzeczywisty wpływ na konstytucję, 2 - stwarza tylko pozory rzeczywistego wpływu ludzi na konstytucję

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	54	24	1221
Płeć				
Mężczyźni	26	55	19	577
Kobiety	19	53	28	644
Wiek				
do 24 lat	23	50	26	160
25-34	22	54	24	163
35-44	21	64	15	283
45-54	25	57	18	224
55-64	27	50	23	198
65 lat i więcej	16	42	42	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	46	34	466
Miasto do 20 tys.	25	56	18	137
od 21 do 100 tys.	21	56	23	227
101-500 tys.	25	60	15	220
501 tys. i więcej mieszk.	26	62	12	171
Region				
Północny	25	56	18	116
Zachodni	32	44	25	144
Środkowozachodni	17	51	32	177
Środkowy	23	61	16	229
Wschodni	21	53	26	152
Południowo-wschodni	24	45	31	195
Południowo-zachodni	18	63	19	208
Wykształcenie				
Podstawowe	18	44	38	447
Zasadnicze zawodowe	18	59	23	324
Średnie	29	60	11	351
Wyższe	33	59	8	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	56	9	79
Prac.umysł.niż.szczebła	28	65	7	120
Pracownicy fiz. - umysł.	21	64	14	62
Robotnicy wykwalifikowani	20	56	23	98
Robotnicy niewykwalifik.	19	51	30	62
Rolnicy	20	54	27	101
Prywatni przedsiębiorcy	33	62	5	52
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	20	48	33	420
Uczniowie i studenci	26	53	21	55
Bezrobotni	17	56	27	101
Gospodynie domowe i inni	22	51	27	71
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	33	54	13	119
Sektor państwowy	23	63	15	155
Sektor prywatny	24	62	14	184
Spółdzielczość	32	47	20	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	19	53	28	322
1250 tys. - 1999 tys.	22	52	27	233
2000 tys. - 2749 tys.	23	53	24	319
2750 tys. - 3249 tys.	26	58	16	148
3250 tys. i powyżej	28	56	16	175
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	54	26	480
Średnie	21	54	25	550
Dobre	33	53	14	188
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	60	20	59
Raz w tygodniu	20	54	26	741
Kilka razy w roku	25	54	21	333
W ogóle nie uczestniczy	37	46	17	88
Poglądy polityczne				
Lewica	34	49	17	269
Centrum	19	62	19	332
Prawica	26	58	16	279
Trudno powiedzieć	13	46	40	341

Tabela 3. Czy wziął(ę)by Pan(i) udział w referendum, gdyby polegało ono na zatwierdzeniu bądź odrzuceniu projektu konstytucji przedstawionego przez Sejm i Senat? 1 - Na pewno tak; 2 - Nie wiem, zastanawiał(a)bym się; 3 - Na pewno nie (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	48	33	20	1218
Płeć				
Mężczyźni	55	27	18	575
Kobiety	41	38	21	644
Wiek				
do 24 lat	47	32	21	160
25-34	48	35	17	163
35-44	50	34	16	281
45-54	51	33	16	224
55-64	46	32	22	198
65 lat i więcej	41	30	29	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	33	22	466
Miasto do 20 tys.	55	34	11	137
od 21 do 100 tys.	42	36	22	224
101-500 tys.	54	30	16	220
501 tys. i więcej mieszk.	48	30	22	171
Region				
Północny	58	21	22	116
Zachodni	54	27	19	144
Środkowo-zachodni	46	31	23	175
Środkowy	50	33	17	229
Wschodni	49	27	24	152
Południowo-wschodni	45	41	14	155
Południowo-zachodni	38	40	22	208
Wykształcenie				
Podstawowe	35	37	28	447
Zasadnicze zawodowe	47	36	16	322
Średnie	56	28	16	351
Wyższe	78	16	6	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	78	19	3	79
Prac. umysł. niż. szczebla	59	28	13	120
Pracownicy fiz. - umysł.	50	32	19	62
Robotnicy wykwalifikowani	47	38	16	98
Robotnicy niewykwalifik.	34	47	18	62
Rolnicy	44	32	24	101
Prywatni przedsiębiorcy	55	31	13	52
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	42	33	26	420
Uczniowie i studenci	58	23	19	55
Bezrobotni	47	33	20	98
Gospodynie domowe i inni	33	45	22	71
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	68	26	6	119
Sektor państwowy	53	34	14	155
Sektor prywatny	48	32	20	184
Spółdzielczość	53	34	12	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	45	36	19	322
1250 tys. - 1999 tys.	35	43	22	230
2000 tys. - 2749 tys.	48	30	21	319
2750 tys. - 3249 tys.	52	27	22	148
3250 tys. i powyżej	64	23	13	175
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	36	21	480
Średnie	46	33	21	548
Dobre	62	23	15	188
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	58	17	59
Raz w tygodniu	47	34	19	741
Kilka razy w roku	52	28	20	331
W ogóle nie uczestniczy	50	22	27	88
Poglądy polityczne				
Lewica	68	20	13	269
Centrum	49	35	16	329
Prawica	52	32	16	279
Trudno powiedzieć	27	41	32	341

Tabela 4. Czy w referendum opowiedział(a)by się Pan(i) za czy też przeciw projektowi konstytucji, który przedstawi obecny Sejm?
1 - Myślę, że raczej za; 2 - Myślę, że raczej przeciw
(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	47	13	40	580
Płeć				
Mężczyźni	48	14	38	315
Kobiety	46	11	42	265
Wiek				
do 24 lat	37	20	43	75
25-34	49	11	40	78
35-44	40	12	48	140
45-54	57	10	33	115
55-64	56	8	36	91
65 lat i więcej	47	16	36	80
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	12	34	210
Miasto do 20 tys.	54	18	28	75
od 21 do 100 tys.	58	8	34	95
101-500 tys.	39	12	49	119
501 tys. i więcej mieszk.	24	17	58	81
Region				
Północny	47	9	44	67
Zachodni	50	2	47	77
Środkowozachodni	52	15	34	81
Środkowy	42	12	46	115
Wschodni	54	16	30	74
Południowo-wschodni	47	18	35	87
Południowo-zachodni	43	16	41	80
Wykształcenie				
Podstawowe	51	11	38	156
Zasadnicze zawodowe	48	13	39	153
Średnie	44	14	42	196
Wyższe	47	11	41	76
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	41	22	37	62
Prac.umysł.niż.szczebła	53	4	43	71
Pracownicy fiz.- umysł.	27	1	71	31
Robotnicy wykwalifikowani	41	15	44	46
Robotnicy niewykwalifik.	50	17	33	21
Rolnicy	61	6	33	45
Prywatni przedsiębiorcy	33	19	49	29
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	53	13	35	175
Uczniowie i studenci	26	29	44	31
Bezrobotni	50	11	38	46
Gospodynie domowe i inni	63	7	30	24
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	47	10	42	81
Sektor państwowy	38	12	50	82
Sektor prywatny	45	12	44	88
Spółdzielczość	49	11	40	11
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	53	10	37	146
1250 tys. - 1999 tys.	58	13	30	80
2000 tys. - 2749 tys.	46	13	42	154
2750 tys. - 3249 tys.	42	10	47	77
3250 tys. i powyżej	41	17	42	112
Ocena własnych war. mater.				
Złe	47	13	40	207
Średnie	47	12	40	254
Dobre	49	13	38	117
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	28	54	15
Raz w tygodniu	47	15	39	349
Kilka razy w roku	54	10	36	172
W ogóle nie uczestniczy	38	3	58	44
Poglądy polityczne				
Lewica	71	1	28	183
Centrum	46	11	43	160
Prawica	22	33	44	146
Trudno powiedzieć	44	6	50	91